

LIBRI

www.libridergi.org

Epigrafi, Çeviri ve Eleştiri Dergisi

Journal of Epigraphy, Reviews and Translations

Sayı VI (2020)

A. MCGOWAN & P. F. BRADSHAW, *The Pilgrimage of Egeria: A New Translation of the Itinerarium Egeriae with Introduction and Commentary*. Minnesota 2018. Liturgical Press Academic, 235 sayfa (6 görsel ile birlikte). ISBN: 9780814684214

Deniz AKDENİZ

Libri: Epigrafi, Çeviri ve Eleştiri Dergisi'nde bulunan içeriklerin tümü kullanıcılara açık, serbestçe/ücretsiz "açık erişimli" bir dergidir. Kullanıcılar, yayıncıdan ve yazar(lar)dan izin almaksızın, dergideki kitap tanıtımlarını, eleştirileri ve çevirileri tam metin olarak okuyabilir, indirebilir, dağıtabilir, çıktısını alabilir ve kaynak göstererek bağlantı verebilir.

Libri, uluslararası hakemli elektronik (online) bir dergi olup değerlendirme süreci biten kitap tanıtımları, eleştiriler ve çeviriler derginin web sitesinde (libridergi.org) yıl boyunca ilgili sayının içinde (Sayı VI: Ocak-Aralık 2020) yayımlanır. Aralık ayı sonunda ilgili yıla ait sayı tamamlanır.

Dergide yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

Atıf Düzeni D. AKDENİZ, *The Pilgrimage of Egeria: A New Translation of the Itinerarium Egeriae with Introduction and Commentary*. Yazar: A. MCGOWAN & P. F. BRADSHAW. *Libri* VI (2020) 199-200.

Geliş Tarihi: 13.06.2020 | Kabul Tarihi: 25.06.2020

Elektronik Yayın Tarihi: 04.07.2019

Editörya: Phaselis Research Project
www.libridergi.org

A. MCGOWAN & P. F. BRADSHAW, *The Pilgrimage of Egeria: A New Translation of the Itinerarium Egeriae with Introduction and Commentary*. Minnesota 2018. Liturgical Press Academic, 235 sayfa (6 görsel ile birlikte). ISBN: 9780814684214

Deniz AKDENİZ *

Bilinen ilk Hristiyan hacılardan biri olan Egeria (Etheria) 381-384 yılları arasında Doğu Akdeniz coğrafyasında bulunan en önemli hac merkezlerini ziyaret etmiş ve ziyaret ettiği kentleri, kiliseleri yazmıştır. Orijinali günümüze ulaşmayan metnin çeşitli kopyalarından günümüze kalanlar o dönemdeki hac yolculuğunun ve kutsal toprakların tasviri açısından büyük önem taşımaktadır. Egeria'nın tutmuş olduğu hac günlükleri, kutsal toprakların, Anadolu'daki ilk Hristiyanlık merkezlerinin ve Hristiyanlık liturjisinin Geç Antik Çağ'daki durumunu bilmemiz açısından oldukça önemli bir belgedir.

Egeria'nın günlüklerinin yeni bir çevirisi olan bu kitapta, çeviriye ek olarak kapsamlı bilgilerin verildiği giriş ile yorum ve analiz bölümleri de vardır. Eser *Introduction, The Identity of This Diary, and Its Author, Pilgrimage in Early Christianity, Jerusalem and Its Ecclesiastical Buildings, The Liturgies of Jerusalem, The Liturgical Year in Jerusalem* ve *Translation and Commentary* bölümlerinden oluşmaktadır. Kitabın *Preface* bölümünde yazarlar Egeria'nın metnin günlük konuşma dilinde yazıldığını, bu yüzden klasik yazarların metinlerinden oldukça farklı olduğunu belirtmişlerdir. Egeria'nın biriyle konuşuyormuş gibi yazmasının metnin farklı dillere çevrilmesini zorlaştırdığını ve yaptıkları çeviride esas anlamı dikkate alarak daha anlaşılır ve kolay okunur bir metin elde etmek için çalıştıklarını belirtmişlerdir. Teşekkür mahiyetindeki *Acknowledgments* ve kısaltmaların bulunduğu *Abbreviations* bölümlerinden sonra kitaba *Introduction* bölümü ile giriş yapılmıştır.

Introduction bölümünde yazarlar Egeria'nın yazılarının Hristiyanlık liturjisinin gelişimi, keşiş yaşamı, kutsal toprakların tarihi coğrafyası, Latin dili, bir edebiyat türü olarak yolculuk yazıları ve Geç Antikçağ'da dinsel seyahat ile ilgili önemli bilgiler verdiğini belirtmişlerdir. Egeria'nın Filistin, Mısır, Suriye, Mezopotamya ve Asia Minor'da gerçekleştirdiği hac yolculuğunun farklı disiplinlerden birçok bilim adamının dikkatini çektiği ve bu konuda çalışmaların yoğunlaştığı ileri sürülmüştür. *The Identity of This Diary and Its Author* bölümü, *The Manuscript, The Author and Her Status, Her Education and Literary Style, Her Route, Where Was Her "Home"?* ve *The Date of Her Journey* alt başlıklarından oluşmaktadır. Bu bölümde Egeria'nın metni ve kişiliği üzerinde yoğunlaşmıştır. Statüsü, eğitimi, yazınsal tarzı, rotası, nereli olduğu, evinin nerede olduğu, seyahatinin tarihi tartışılmış ve metninden yola çıkarak oluşturulan rotayı gösteren bir haritaya yer verilmiştir. *Pilgrimage in Early Christianity* bölümü, *Travel and Travelers in Late Antiquity, What Constituted a Pilgrimage?, The Origins of the Christian Practice, Visiting Living Saints, Reactions to Holy Places, Egeria and Worship in the Holy Places* alt başlıklarından oluşmaktadır. Bu bölüm Geç Antikçağ'da

* PhD., Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü, Akdeniz Eskiçağ Araştırmaları Anabilim Dalı, Antalya. araf.akdeniz@gmail.com | 0000-0001-7289-9279

seyahat, hac yolculuklarının özellikleri, Hristiyanlık pratiklerinin kökenleri, azizler ve kutsal yerler, kutsal yerlerdeki ibadet şekilleri üzerinde durulmuştur. *Jerusalem and Its Ecclesiastical Buildings* bölümü, *Sion, The Rotunda of the Resurrection (Anastasis), The Martyrium or Major Church, Eleona* ve *Other Churches* alt başlıklarından oluşmaktadır. Bu bölümün odağını Kudüs ve oradaki dinsel yapılar oluşturmaktadır. Özellikle Geç Antik Çağ Hristiyanlık yapıları üzerinde durulmuştur. Kudüs'teki Hristiyan liturjisi üzerinde durulan *The Liturgies of Jerusalem* bölümü ise *Daily Worship, Vigils, Eucharist* ve *Christian Initiation* alt başlıklarından oluşmaktadır. Her günün bir ya da birden çok azizin yortusuna göre adlandırıldığı liturjik yılın Kudüs'teki yansımalarına yoğunlaşan *The Liturgical Year in Jerusalem* bölümü, *Epiphany, Lent, Great Week, The Easter Season, Octaves* ve *Other Festivals* alt başlıklarından oluşmaktadır. *Translation and Commentary* bölümünde, Egeria'nın günlüklerinin çevirisi ve metin üzerine ayrıntılı yorumlar yer almaktadır.

Kitabın Ekler kısmı üç bölümden oluşmaktadır. *Appendix A: The Pilgrim from Bordeaux* bölümü Geç Antikçağ'da Fransa'nın Bordeaux şehrinden başlayan hac yolculuğunun güzergâhları ayrıntılarıyla verilmiştir. İkinci ek olarak verilmiş olan *Appendix B: The Letter of King Abgar* bölümünde Edessa (Urfa) kralı Abgar'ın Hz. İsa'ya gönderdiği mektup ve Hz. İsa'nın cevabı yer almaktadır. Üçüncü ek *Appendix C: Fragments of Egeria's Text* bölümünde Egeria'nın hac günlüklerine atıfta bulunan el yazmalarına değinilmiştir. Kitap daha sonra kaynakçanın verildiği *Select Bibliography* ve *Index of Biblical References, Index of Other Ancient Sources, Index of Modern Authors, Index of Places, Index of Persons and Subjects* başlıkları altında tasniflenen ayrıntılı bir dizin ile sona ermektedir.

Eser, Anadolu'nun ve kutsal toprakların erken Hristiyanlık tarihi coğrafyası, dinsel yapıları, aziz ve keşişleri, Hristiyanlık liturjisi ile ilgili çalışan bilim insanları ve konunun meraklıları için önemli bir açığı kapatmaktadır. Ayrıca Egeria'nın günlüklerinin bu kitaptaki çevirisi erken çevirilere göre çok daha anlaşılırdır ve bu anlamda uzmanlar tarafından takdir edilmiştir.